

Rehabilitering

UTGITT AV STIFTELSEN SOFIENLUND OG SOFIENLUNDS VENNER

NR. 4 2007 11. ÅRGANG

STIFTELSEN
SOFIENLUND
For rehabilitering av ulykkeskadde
og kronisk syke

Stiftelsen Sofienlund er en humanitær, ideell organisasjon med det formål å bidra aktivt for å bedre rehabiliteringstilbudet for ulykkeskadde og kronisk syke.

Stiftelsen Sofienlund kunne planlegge og bygge CatoSenteret i Son takket være alle de hundretusener som gjennom mange år har kjøpt Bil Pluss lodd. Senteret åpnet 4. juni 1998, og kan etter 9 års drift vise til usedvanlig gode resultater, noe som stadig bekreftes av de mange tusen brukerne.

Behovet for rehabilitering utover ordinær sykehusbehandling er mye større enn det CatoSenteret kan klare. Vår målsetting om å støtte rehabilitering i hele landet innebærer at mange opptreningsentre og sykehus har mottatt betydelig støtte fra oss.

Seniorsakens Hederssenior
Side 2

Regjeringen innfrir ikke sine løfter
Side 4

Antidiskrimineringsarbeidet flyttes til Manuela Ramin Osmundsen
Side 5

Barn av Regnbuen
Side 6

Rydd opp i ditt rot
Side 8

Satser stort på organdonasjon
Side 9

Barn av Regnbuen

Anne og Jan Kristensen har fått hjelp av noen entusiastiske sykepleierstudenter. De har kalt sin innsamlingsaksjon for Prosjekt Barn av Regnbuen. Marianne Hopland Nygaard, Karin Marie Lind Andersen, Linn Marie Angell Skram og Nadia Smedsvik samler inn penger for å bygge et hus i Kisumu.

De vil bygge et hus der gatebarn kan få et trygt sted å sove om natten, for at barna skal kunne bli rusfrie, og senere få en mulighet til å gå på skole. På besøk i Jan's Academy var det avslutning av skoleåret, utdeling av priser til de beste elevene, underholdning og god mat. Guttene satt med stjerner i øynene, og gledet seg tydelig til å begynne på Jan' Academy i januar.

- For oss var det spesielt å oppleve skolens takknemlighet til de i Norge som har bidratt med sponsormidler til barna og skolen, sier jentene. Uten Norges støtte hadde ikke skolen og elevene vært der de er i

En smilende sosialarbeider fra Interfelk omgitt av de fire norske initiativtakerne til Barn av Regnbuen.

dag. Så godt som alle barna på skolen har en fadder/sponsor fra Norge. Dette trenger også de 24 guttene "våre", når de skal begynne på skolen snart.

Les mer på sidene 6 og 7. Du kan også hjelpe ved å kjøpe våre Bil Pluss lodd. Se side 12.

Her står lykkelige lille Leonhard Omeno, bror til Dickens Otieno – den første gateguttet Jan Kristensen reddet vekk fra gaten.

Astrid Nøklebye Heiberg er av Seniorsaken kåret til foreningens Hederssenior 2007.

Seniorsakens styreleder Erik Rekdal overrakte Astrid Nøklebye Heiberg prisen, som besto av et diplom og et gravert tinnkrus. Seremonien fant sted under Oslo kommunes markering av Eldredagen i Oslo Rådhus med et tusentalls seniorer til stede.

Erling Lauritzen

også berømme henne for kloke refleksjoner omkring det å bli gammel - senest i hennes nye bok, og for gjennom eget eksempel ha satt en standard for vitalitet og engasjement som kan tjene til inspirasjon for andre seniorer."

I juryens uttalelse heter det:

"Astrid Nøklebye Heiberg har hatt en enestående karriere der hjelp til mennesker som er rammet av sykdom og nød, har stått i fokus. Utdannet som lege og psykiater, senere professor i psykiatri, har hun hatt de beste forutsetninger for å kle utfordrende stillinger som statssekretær og minister, leder av Norges Røde Kors og president for Det Internasjonale Røde Kors med sete i Genève. For Astrid Nøklebye Heiberg har det vært en selvfølge at menneskelivet er en helhet og at et godt samfunn bygger på solidaritet mellom generasjonene.

I perioden 2002-2005 ledet hun på en glimrende måte Statens eldreråd, et rådgivende råd for regjeringen i eldrespørsmål. Seniorsakens styre vil

Kåringen av Hederssenior betyr at Seniorsaken ønsker å hedre en person

som har gjort en ekstraordinær innsats for landets seniorer og som fremtrer som et forbilde for sin generasjon. Tidligere hedersseniorer er bevegelsens stifter, Rolv Wesenlund, stortingsrepresentant John I. Alvheim og Nanna Lønning Caspersen.

Jeg kjenner ingen som fortjener en slik pris bedre enn nettopp Astrid Nøklebye Heiberg. I min tid som generalsekretær i Landsforeningen for trafikkskadde samarbeidet vi aktivt med Norges Røde Kors. Der lærte jeg henne å kjenne som en god lytter og en aktiv deltager i samfunnsdebatten.

Vi i Stiftelsen Sofienlund stiller oss i gratulantenes rekker.

Sæbønes i FN-rolle

Tidligere Osloordfører Ann-Marit Sæbønes bør lanseres som norsk kandidat til FNs overvåkningskomité for konvensjonen for funksjonshemmede.

Dette skriver Norges Handikapforbund, NHF, i et brev til barne- og likestillingsminister Manuela Ramin-Osmundsen. Organisasjonen mener at Norge bør lansere en norsk kandidat til FNs overvåkningskomité, og søke nordisk støtte og

samarbeid om kandidater. Overvåkningskomiteen vil følge opp FN-konvensjonen for funksjonshemmede og bidra til at den får positive konsekvenser for verdens 650 millioner funksjonshemmede.

Godt egnet

I brevet trekker NHF fram Ann-Marit Sæbønes brede og lange erfaring fra politisk arbeid her hjemme og internasjonalt. Hun har tidligere hatt lang fartstid

i handikapbevegelsen selv om hun nå er uavhengig i forhold til organisasjonene av funksjonshemmede.

– I sitt internasjonale bistandsengasjement har Sæbønes også etablert en bred kontaktflate til mange utviklingsland som vi mener styrker hennes kandidatur til et oppdrag i overvåkningskomiteen. At hun selv er funksjonshemmet gir henne ytterligere innsikt og evne til å utføre

et slikt oppdrag, skriver forbundsleder Eilin Reinaas.

Funksjonshemmedes talskvinne
Ann-Marit Sæbønes

STIFTELSEN
SOFIENLUND
For rehabilitering av slykkeskadd
og kronisk syke

Utgiver:
Stiftelsen Sofienlund,
tlf. 64 97 46 05, fax 64 97 46 02

Redaktør:
Erling Lauritzen
tlf. 66 78 92 37/920 26 355
E-post: erlila@online.no

Layout:
One Man Show
Knut T. Frøyhaug,
tlf. 66 78 28 26.

Annonser:
Faktureringsservice sør as,
tlf. 32 24 44 33, fax 32 24 44 34

Trykk:
Orkla Trykk AS
Opplag: 10 000

Redaksjonen avsluttet
30. november 2007

Postboks 124
1431 Ås
Tlf. 64 97 46 05
Fax 64 97 46 01
Besøksadresse:
Myrveien 2, 1430 Ås
Foretaksnr.: 96 1340195
Bankgiro: 8380 08 53462
www.sofienlund.no

Stiftelsen Sofienlunds styre:
Arbeidende styreformann
Erling Lauritzen
Daglig leder
Truls Thv. Falkenberg
Styremedlem
Thor Bjørn Lie

Sofienlunds Venner:
Tlf: 64 97 46 00
Fax 64 97 46 01
E-post:
medlemservice@lottcon.no
Foretaksnr.: 976805518
Bankgiro: 8380 0865509
Erling Lauritzen
Tlf. privat 66 78 92 37
Mobil 920 26 355
E-post: erlila@online.no

Gavekonto
Bankgiro:
8380 40 09941

Bil-Pluss lotteriet
tlf. 64 97 46 40

Lars Henrik Lauritzsens
Minnefond
Bankgiro: 8380 40 09941

Funksjons-
hemmedes
felles-
organisa-
sjon har sendt
brev til statsråd
Sylvia Brustad
om bruker-
kompetanse i
sykehusstyrene.

Brukerkompetanse i sykehusstyrene

Helse- og omsorgsdepartementet tar sikte på at nye styre i helseforetakene skal være på plass innen 1. mai 2008. I den forbindelse har FFO skrevet brev til statsråd Sylvia Brustad. I brevet blir hun minnet om viktigheten av at også brukerkompetansen og brukerinteressene må bli vektlagt når de nye styrene skal sammensettes.

FFO skriver i brevet at departementet må si klart ifra om viktigheten av brukerkompetanse når de møter de regionale helseforetakene i foretaksmøtene i januar.

Bakgrunnen for at FFO understreker viktigheten av dette er Stortingets egne føringer når de vedtok å overføre eier- og driftsansvaret av sykehusene til staten. I innstillingen fra Stor-

tinget den gang stod det:

”Flertallet har merket seg at det i proposisjonen ikke foreslås partssammensatte styre, men at lovforslaget bygger på den forutsetning at styret i foretaket settes sammen av personer som har den brede kompetansen som ledelsen av slike foretak krever. Det må gjelde blant annet kompetanse på helsefaglig område, økonomi og ledelse så vel som brukerkompetanse og god samfunnsinnsikt mv.”

”Flertallet har merket seg at lovforslaget forutsetter at styret skal settes sammen slik at medlemmene til sammen har den kompetanse som skal til for å ivareta foretakenes oppgaver. Dette betinger bred kompetanse både på helsefaglig område, økonomi, ledelse m.m. Flertallet

Liv Arum, generalsekretær i FFO.

vil understreke at det er viktig at det tas hensyn til brukerinteressene i styret”

Skuffet

Det er med henvisning til disse klare føringerne at FFO nå minner statsråden på hva Stortinget i sin tid sa om viktigheten av brukerkompetanse i styrene. FFO har ved en rekke anledninger ikke lagt skjul på sin skuffelse når tidligere styre har vært oppnevnt, og der fraværet av brukerkompetanse har vært påfallende.

- Sykehusene er tross alt til for pasientene, og vi er selvfølgelig opptatt av behandlingstilbudet til mennesker med kroniske sykdommer og funksjonshemming. Dessverre viser det seg at alt for få styre har den kompetansen som Stortinget i sin tid vektla som viktig da det ble bestemt at staten skulle overta sykehusene, sier Liv Arum, generalsekretær i FFO.

Attraktiv alderdom

Astrid Nøklebye Heiberg - en av Norges mest engasjerte kvinner - med en spennende karriere, har skrevet boken **Endring og undring**.

Hederssenior Astrid Nøklebye Heiberg.

I en alder av 70 år er Astrid Nøklebye Heiberg i ferd med å tre inn i pensjonistenes rekke. Bak seg har hun et rikt og mangfoldig liv i det offentlige tjeneste - som lege, psykiater, professor i psykiatri, Høyrepolitiker, statsråd, president i Norges Røde Kors og, selve kronen på verket, president i Røde Kors internasjonalt. Hva nå?

Nå er det en ny rolle som skal bekles: rollen som pensjonist. *Men hva vil den innebære?*

Det skriver hun om i boken *Endring og undring*. En bok som ligger i skjæringspunktet mellom personlig biografi og en populærvitenskapelig framstilling om å bli eldre. Og den bærer et umiskjennelig preg av forfatterens personlighet: klare synspunkter, bred kunnskap, et gjennomgripende engasjement, avvæpnende og underfundig humor - og nysgjerrighet på det meste.

Om vi lever så lenge, blir vi en dag pensjonister, men hvordan blir alderdommen? Dette har Astrid Nøklebye Heiberg tenkt over og gjort sine funderinger omkring, ut fra sitt personlige ståsted, meget allmenngyldig og treffende. Boken har kapitler og avsnitt som *Tilbakeblikk*, *Å bli gammel*, *Endring*, *Undring*.

Nettopp undringen og nysgjerrigheten på livet er det viktig å ta med seg også inn i alderdommen. Mange tenker på pensjonister som eldre mennesker med behov for hjelpetjenester. Det er derfor et tankekors når Heiberg skriver at dette trenger bare 10 prosent av befolkningen. Hva gjør da alle pensjonistene? Hun mener at begrensningene i livs-

utfoldelse og deltakelse ofte bare er begrensninger i pensjonistens eget hode.

Forfatteren setter en del problemstillinger på spissen, men er ydmyk, ærlig og humoristisk på egne vegne. Dette gjør hennes bok meget leseverdige. Hun er fortsatt en engasjert dame med gode kunnskaper som vi gjerne lytter til. Når hun reflekterer over *Hva kan vi gamle bruke tiden til?* og *Hva er nyttig?* har hun fokusert på viktige aspekter i livet, som er gyldige - ikke bare for de eldre, men for alle.

Boken er en bok på vel to hundre sider, som lydbok med fem CD-er og total spilletid på 6 timer. Så her kan du velge om du vil hygge deg med å lese selv, eller få boken opplest. I lydboken er det forfatteren selv som leser, og hennes stemme er karakteristisk og god.

Det er en hyggelig bok som sikkert vil gi god veiledning til mange som står på terskelen til pensjonisttilværelsen, eller oss som allerede er i denne fasen. Men dette handler også om allmenmenneskelige forhold og kan være nyttig lesing for samfunnsengasjerte.

Etterlyser dialog med helseforetakene

Ordfører **Tore Opdal Hansen** har i et brev til Helse Sør Øst RHF etterlyst en tettere dialog med helseforetaket når vedtak som fattes får direkte konsekvenser for kommunene.

Ordfører Tore Opdal Hansen

Bakgrunnen for brevet er manglende rehabiliteringstilbud i spesialisthelsetjenesten, og bekymringen over de statlige helseforetakenes manglende satsning på målrettet rehabilitering for eldre og funksjonshemmede. Vi har over flere år hørt om nasjonale planer om opptrapping, men opplever dessverre det motsatte ved at staten v/Helse Sør-Øst og Sykehuset Buskerud HF faktisk reduserer sitt tjenestetilbud til denne målgruppen, skriver ordføreren i brevet.

- Jeg har i denne saken snakket med andre ordførere i regionen, og disse deler min bekymring. Dette gjelder spesielt ordføreren i Modum kommune, Odd Flattum, som i år opplever at to lokale rehabiliteringsinstitusjoner, Ødegården og Frydenberg legges ned på grunn av manglende bevilgninger og at avtalene med Helse Sør-Øst ikke blir fornyet.

I 2006 har Drammen kommune benyttet disse to institusjonene for å kunne gi et godt tilbud til egne innbyggere. Til sammen

har vi benyttet Ødegården og Frydenberg i om lag 7000 liggedøgn. Når dette tilbudet nå faller bort, vil det ramme mange syke og funksjonshemmede med behov for rehabiliteringstjenester på spesialisthelsetjenestenivå.

Det er også åpenbart at dette ikke er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Det er dokumentert at rehabilitering gir store helsegevinster, at det fører til økt mestring, selvhjelpenhet og livskvalitet, samt at den enkelte kommer raskere tilbake i arbeid.

Manglende satsning på rehabilitering vil :

- ramme enkeltmennesker
- være dårlig samfunnsøkonomi
- gi økt press på det kommunale tjenesteapparatet og kommunens økonomi
- innebære dårlige helhetsløsninger for pasientene, fordi spesialisthelsetjenesten ikke legger opp til dialog og samhandling slik at vi kan finne gode løsninger lokalt

Departementet forutsetter i sitt styringsbrev til helsefor-

etaken at samhandling med kommunene skal være et av helseforetakenes viktigste satsingsområder. Vi oppfatter det slik at helseforetakene ikke legger denne forutsetningen til grunn når vedtak fattes, og som foretakene vet vil få konsekvenser for den kommunale tjenesteytingen.

Gjentatte ganger registrerer vi at helseforetakene foretar beslutninger som direkte får konsekvens for de kommunale budsjetter uten at vi er invitert til dialog på forhånd. Kommunene er selvsagt like avhengig av forutsigbarhet som det helseforetakene er.

I denne konkrete sak har det overhode ikke vært kontakt mellom Drammen kommune og helseforetaket. Som ordfører forutsetter jeg at helseforetakene i større grad innleder dialog med kommunen før det fattes viktige strategiske beslutninger, som vil få direkte konsekvenser for pasienttilbudet til innbyggerne i kommunen, avslutter ordføreren.

Regjeringen innfrir ikke sine løfter om rehabilitering

Regjeringens statsbudsjettforslag viser en skuffende svak satsning på rehabilitering.

Da stortingsmeldingen "Ansvar og mestring – mot ein heilskapleg rehabiliteringspolitikk" ble lagt fram for ni år siden, mente mange organisasjoner at det ikke lenger var behov for egne strategier for rehabilitering, fordi stortingsmeldingen hadde det samme syn på rehabilitering som dem. Nemlig at:

Rehabilitering handler om langt mer enn helsetjenester - det omfatter alle individuelt innrettede tiltak og tjenester som en person trenger for å kunne ta tilbake styringen over eget liv.

Årelang venting

Vi har utålmodig ventet i årevis på at regjeringen skulle utarbeide en nasjonal plan for rehabilite-

ring for å følge opp intensjonene i den nevnte stortingsmeldingen. I Soria Moria-erklæringen i 2005 lovet regjeringen å "sikre rehabilitering og opp trening til alle som trenger det".

2008-budsjettet en stor skuffelse

I forslag til statsbudsjett for 2008 kommer endelig planen, men skuffelsen er stor når vi ser at regjeringen går vekk fra det den tidligere har ment. Den fremlagte planen har kun fokus på helse- og omsorgstjenester.

Vage formuleringer om at det er viktig å samarbeide med andre sektorer er lite forpliktende, og bidrar ikke til å gi rehabilitering det nødvendige løft i NAV og utdanningssektoren.

Riktignok er det positivt at regjeringen vil nedsette en tverr-

departemental gruppe for å følge opp strategiplanen, men det er ute i praksis rehabilitering foregår, og det trengs konkrete tiltak her for at den enkelte skal få nødvendige tjenester i en rehabiliteringsprosess.

I 2006 utarbeidet en gruppe, på oppdrag fra departementet, forslag til etablering av nasjonale miljøer for forskning innen habilitering og rehabilitering. Ingen av disse forslagene har regjeringen funnet grunn til å følge opp i den fremlagte strategiplanen.

Tvert imot. Regjeringen vil ikke bruke en krone ekstra for å styrke rehabiliteringsfeltet. Den mener at en økt økonomisk ramme for kommunene vil dekke eventuelle ekstrakostnader på kommunalt nivå.

Rehabiliteringsaksjonen

Rehabiliteringsaksjonens markering 16. oktober ble en svært vellykket dag.

Nå krever man at politikerne er nødt til å følge opp den Nasjonale strategien for habilitering og rehabilitering med økte bevilgninger. Stortingets Helse- og omsorgskomitee var godt representert, og flere fulgte opp innspillene de fikk på aksjonsdagen i Stortingets spørretime.

Aksjonsgruppen arbeider nå med den videre oppfølgingen og planlegger flere aksjoner i 2008, samt å samle organisasjonene for å utarbeide krav til Statsbudsjettet 2009.

FFOs generalsekretær Liv Arum på talerstolen da hun åpnet Rehabiliteringsaksjonen.

Stoltenberg II Regjeringen

Slutt på NSBs diskriminering

Et nytt EU-vedtak skal gjøre det lettere for funksjonshemmede å reise med tog.

Ass. generalsekretær Jarl Ovesen

Vedtaket, som Norge er forpliktet til å følge gjennom EØS-avtalen, vil gjelde for alle bemannede jernbanestasjoner i Norge.

- Mange funksjonshemmede sliter med framkommeligheten på jernbanestasjoner, og vegrer seg for å reise med tog, sier Jarl Ovesen, ass. generalsekretær i Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO). - De velger derfor å ikke reise kollektivt, sier Ovesen.

Et diskriminerende samfunn
FFO er i dialog med NSB for å gjøre togreiser lettere for funksjonshemmede, og ifølge Ovesen vil NSB forplikte å legge forholdene til rette for alle som trenger assistanse. - Norge er et diskriminerende samfunn. Det er omfattende diskriminering av funksjonshemmede, som gjør at de ikke vil reise kollektivt. Her er det store utfordringer, sier Ovesen.

Vedtaket, som kommer fra EU-kommisjonen, gjelder hele Europa og har blitt behandlet i tre år. I løpet av noen uker skal det underskrives av EU. Etter at det offentliggjøres vil Norge ha to år på å iverksette de nye reglene. Det er allerede opprettet en arbeidsgruppe, men Ovesen sier det kan ta tid å gjennomføre. - Et prinsipp om universell utforming er ikke gjort på et par år, sier han.

Kjøper nye tog

Informasjonssjef i NSB, Åge-Christoffer Lundeby, vil ikke spekulere i hvor mye eventuelle endringer kan komme til å koste. - Det er viktigere å få til gode løsninger enn å se på prislapp, sier Lundeby.

NSB skal kjøpe nye tog, og har allerede begynt å pusse opp gamle vogner. Men Lundeby understreker at dette ikke nødvendigvis er en direkte konsekvens av vedtaket, og at endringene ikke bare vil tilpasses funksjonshemmede. - Vi skal ha et ansiktsløft på kundesiden, og dette knyttes opp mot tilgjengelighet. Det er mye viktigere å tenke ut lure løsninger som er gode for alle enn å tenke tilpasning, sier han.

Lundeby sier imidlertid at det er viktig å rådføre seg med FFO, for å unngå at noen blir diskriminert. NSB skal også være i gang med å prøve ut nye rullestolheiser.

Et lignende regelverk skal også iverksettes på flyplasser, og FFO er i forhandlinger med Avinor om hvordan dette skal fungere.

Antidiskrimineringsarbeidet flyttes til Barne- og likestillingsdepartementet

Etter endringer i regjeringen vil deler av Arbeids- og inkluderingsdepartementets ansvarsområder bestyres av den nye Barne- og likestillingsministeren.

Manuela Myriam Henri Ramin-Osmundsen, en franskfødt norsk politiker, innvandret til Norge i 1991 fra den franske øya Martinique i det karibiske hav. Nå utnevnt til barne- og likestillingsminister.

I porteføljen inngår også et felt tilordnet et annet departement, ansvaret for anti-diskrimineringsarbeid i Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Hun ble Norges første fargede minister da hun erstattet Karita Bekkemellem, og første innvanderer som minister på 21 år.

Ramin-Osmundsen er utdannet cand. jur. fra Université Paris II i Frankrike, med EU-rett som spesialområde.

Hun har videreutdanning innen spesialpedagogikk ved Høgskolen i Oslo.

Hun ledet det statlige Senter mot etnisk diskriminering i perioden 1998 til 2002, begynte senere i Utlendingsdirektoratet, der hun var assisterende direktør. Arbeidet deretter som

rådgiver for globalavdelingen i Utenriksdepartementet. I august 2007 startet hun i ny stilling, med ansvar for rekruttering i bemanningsbyrået Manpower. Etter to måneder i den nye jobben sluttet hun for å tiltre som statsråd.

Barne- og likestillingsministeren skal ha ansvar for antidiskrimineringsarbeid i og utenfor arbeidslivet. Statsråden skal også ha ansvar for koordinering av politikken overfor personer med nedsatt funksjonsevne.

Oppgavene vil formelt bli overført 1. januar 2008, men statsråden gis allerede i dag ansvar for å bestyre saksfeltene.

Det innebærer flytting av følgende oppgaver:

- Oppfølging av NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet (Syse-utvalget).
- Forvaltningsansvar for lov mot etnisk diskriminering, herunder regelverket om etnisk og religiøs diskriminering i arbeidslivet.
- Forvaltningsansvar for diskrimineringsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven, det vil si diskriminering i arbeidslivet på grunn av funksjonshemming, alder, seksuell orientering, politisk syn og medlemskap i arbeidstakerorganisasjoner (kapittel 13).
- Administrativt ansvar for sekretariatet for lovutvalget for en samlet diskrimineringslov.
- Koordinering av politikken overfor funksjonshemmede, herunder strategiplan for familier med funksjonshemmede barn.

Barne- og likestillingsminister
Manuela Ramin Osmundsen

Målet er først og fremst at gatebarn skal få et trygt sted å sove om natten, at barna skal bli rusfrie, og at de skal få en mulighet til å gå på skole. På rehabiliteringshjemmet skal barna få en seng, mat, omsorg og tilhørighet. Barna skal få et hjem.

Det vil bli stilt krav til barna som skal benytte seg av hjemmet. Prosjektet skal fungere som etter "hjelp til selvhjelp"-prinsippet, der egen innsats vil stå i fokus. Alt vil være i regi av INTERFELK med tillitspersoner som vil fungere som veiledere og støttespillere for barna.

I Kenya

Nå har jentene vært i Kisumu hvor det har vært mange møter og diskusjoner om bevilgning av pengene som er samlet inn. - I samråd med Anne og Jan Kristensen vi kommet frem til

at det mest gunstige vil være å investere pengene i en tomt og bygge et lite hus som gatebarna kan oppholde seg i når de ikke er på senteret, sier sykepleierstudentene. - Dette vil i første omgang bli et lite hus som kan bygges med et budsjett på omlag 150.000 kr. Det er vanskelig å samle inn så mye penger som vi i utgangspunktet hadde håpet på. Det viktigste for barna vil være å ha et sted å bo når de ikke er på dagsenteret. Bygningen vil bygges ut når, og om, økonomien tilsier det, slik at dagsenteret også kan flyttes til tomten.

- Huset vi vurderte å kjøpe tidligere, kom vi frem til at ville få for store opprustningsutgifter. I tillegg var beliggenheten av huset for nærme slummen til at det ville ha en gunstig utvikling for gatebarna som skulle bo der. Derfor har vi nå bestemt oss for

- På senteret holder vi nå på med å pusse opp et rom som skal bli til et bibliotek. Dette er noe barna er veldig glade for å få - å lese bøker er noe de setter stor pris på.

- Forrige fredag dro vi sammen med barna, opp til Jan's Academy. Der var det avslutning av skoleåret, utdeling av priser til de beste elevene, underholdning og god mat. Guttene satt med stjerner i øynene, og gledet seg tydelig til å begynne på Jan' Academy i januar.

For oss var det spesielt å oppleve skolens takknemlighet til de i Norge som har bidratt med sponsormidler til barna og skolen. Uten Norges støtte hadde ikke skolen og elevene vært der de er i dag. Så godt som alle barna på skolen har en fadder/sponsor fra Norge. Dette trenger også de 24 guttene "våre", når de skal begynne på skolen snart. Dersom noen ønsker å støtte utdannelsen til et av barna, ta en titt på www.prosjektgatebarn.no

- I løpet av tiden vi har vært her har vi lært gatebarna bedre å kjenne. Guttene på senteret til Interfelk har vært der siden januar, og Marie som var med i oppstarten merker store framskritt. De er mer disiplinert og har kommet seg vekk fra rusavhengigheten som tidligere var en del av hverdagen deres. Ved oppstart i januar var det 35 gatebarn. Som kjent er overgangen fra å leve på gaten til å forholde seg til regler og faste rammer en stor utfordring. Det er derfor bra å se at hele 24 gutter har klart seg gjennom programmet, og en har allerede begynt på Jan's Academy. Det er spennende å

jobbe med guttene da de er veldig motiverte for å lære og bevise at de fortjener en plass på skolen til Jan. Guttene snakker stadig om den store opptaksprøven i november, der det blir avgjort om de er klare for å begynne på skolen.

- I forhold til de innsamlede midlene fra detnytter.com er vi i stadige møter med Interfelk og Jan Kristensen. Det er ingen tvil om at pengene kommer godt med, men spørsmålet er hva vi vil prioritere. Per i dag står det mellom to alternativer. Det ene alternativet er å kjøpe et lite hus som Interfelk har funnet. Vi ser potensialet i at det kan bli et bra hjem for guttene. Interfelk forhandler om prisen, og vi har et håp om at selgeren vil godta vårt tilbud. I så tilfelle rekker våre midler til kjøp av huset, mens Interfelk vil stå for oppussing og videre drift.

- Det andre alternativet blir å restaurere det nåværende dagsenteret. Det er mye som kan gjøres der da senteret er nedslitt. Vi jobber intenst med å komme fram til den beste investeringen av pengene som er samlet inn. Vi vil igjen takke alle som har støttet dette prosjektet - vi ser at hver krone nytter. Oppdateringer vil komme underveis etter hvert som det skjer noe nytt angående prosjektet. Vi vil også anbefale å ta en titt på Jans hjemmeside, www.prosjektgatebarn.no, som oppdateres jevnlig.

Prosjekt Barn av Regnbuen

Som kjent samler sykepleierstudentene Marianne Hopland Nygaard, Karin Marie Lind Andersen, Linn Marie Angell Skram og Nadia Smedsvik inn penger til å bygge et rehabiliteringssenter i Kisumu i Kenya.

at en tomt, hvor vi kan begynne i det små og utvide etter hvert. Det vil være en god investering. Dette vil Interfelk jobbe videre med fremover. Mange hensyn må tas, både beliggenhet og pris er viktige aspekter ved investeringen, så det er uvisst når arbeidet kan settes i gang. Vi vil fortsette å samle inn penger slik at drømmen om et hus til gatebarna kan bygges så fort som mulig.

Tre av sykepleierne sammen med noen av gatebarna som er under rehabilitering på senteret. Planen er at gatebarna skal begynne på skolen i januar 2008.

Men for å greie det trengs det flere faddere!

Anne og Jan Kristensen sender en julehilsen til alle sine venner i Norge

Jeg synes det ikke er så lenge siden jeg skrev julebrevet for 2006, men igjen har vi lagt et år bak oss. Jeg gleder meg over det mangfold av arbeid vi har blant gatebarn under rehabilitering, begge skolene, feriehjemmet - som snart er ferdig - og barnehjemmet i Kakamega, som er påbegynt. Vi ser også at skolene våre blir mer og mer kjent og besøkende kommer fra forskjellige land og alle er meget imponert over hva som er blitt gjort.

Barnas Fredspris

Likedan var det hyggelig at vi er tildelt Porsgrunnskolens "BARNAS FREDSPRIS". Representanter derfra kommer til Kenya neste år og skal overrekke oss prisen. Det jobbes også med at Porsgrunn skal bli vennskapsbyen til Kisumu.

Jan's Academy

Skolen har for øyeblikket 270 barn, og det var stort øyeblikk for oss alle da vi hadde samling

med 8. klasse før eksamen. Klasseetnet har hele 42 elever. Det er barn som vi har fulgt oppover i klassene og som nå skal opp til en viktig eksamen. Det er ikke en selvfølge at vi som privatskole kan la elevene gå opp til en offentlig eksamen. Men nå er det 5. året på rad dette skjer, og det gir skolen vår respekt. Det er også stort at en tidligere gategutt er den beste i klassen! Venner, det nytter!

Fra januar av flytter vi førskolen og 1. klasse ned til feriehjemmet. Da får vi bedre plass til de andre klassene. Det som er gledelig er at barn fra gata virkelig gjør fremskritt og at karakterene blir bedre og bedre. Det viser seg at lang rehabilitering lønner seg.

Vi feiret også i høst "Prize giving day". Det vil si vi gir en gave til de beste som har utmerket seg i hver klasse - både i fag og oppførsel, samt til de beste lærere. Dette motiverer både elever og lærere.

Jan's Senior Academy

Vi er stolte av den nye skolen vår, som også tar seg flott ut i omgivelsene. For øyeblikket har vi knapt 100 elever, men fra neste år vil vi ha mange flere. Da vi starter opp med Form 4. Skolen har tre laboratorier, computerrom, bibliotek, rom for heimstell og åtte store klasserom. Vi har unge, men høyt utdannede lærere og en både dyktig og hyggelig rektor som heter Geoffrey Ougi.

I høst var vi så heldige og ha familien Anne Stine og Arild Reidarsen på besøk. Arild, som er utdannet lærer, underviste blant annet i Geografi og han presenterte Norge på en ypperlig måte. Anne Stine med sine to barn arrangerte bl.a. leker med barna i grunnskolen. De gjorde en meget god jobb i de dagene de besøkte skolen, og skolens personale og elevene ønsker dem velkommen tilbake.

Vi har fortsatt en del arbeid igjen på det store internatet som vil gi plass til 256 elever. Forhåpentlig vil det bli ferdig neste år.

Men hallen for bespisning og store arrangementer er allerede ferdig. Den gir plass til 1500 personer og er den største hallen i Kisumu. Den har hele to kjøkken, så det ble en stor overgang for våre kokker.

INTERFELK

I hovedadministrasjonen vår har vi blant annet rehabilitering av gategutter/jenter. De får hjelp til avrusning av marihuana og limsniffing, får vasket sine klær og får mat.

Når de kommer til senteret så er flere av dem analfabeter.

Til hjelp har fire sykepleiere fra Norge, for annen gang dette året, kommet og hjulpet til. Med entusiasme og glede gjør de en fin jobb, og barna nesten gråter da de reiste igjen. Disse fire jentene har bygd opp et bibliotek her hvor man kan sitte og lese i fred og ro. Likedan har de samlet inn en del penger som vi skal bruke til en tomt og senere bygge et hus hvor barna som er under rehabilitering kan bo. Når pengene er der begynner vi å bygge. Før jul har vi graduation for barna sammen med deres "familie", og det er alltid en meget hyggelig og flott samling.

Takk

Så gjenstår det for Anne og meg å takke alle dere der hjemme som gjør en innsats for arbeidet vårt. Det er mange enkeltpersoner som jeg er meget glad i og som gjør en innsats det står full respekt av. Vi trenger fortsatt å hjelpe mange i Kenya og du kan være en verver til nye faddere. Trenger du brosjyrer, så kontakt Otto og Kari.

Anne og jeg ønsker dere alle en riktig god jul og et velsignet nytt år.

Det nytter!

For noen år siden ble jeg tilkalt til en familie som var i en svært vanskelig situasjon. Moren var døende av aids, gråt og var fortvilet for hvordan det skulle gå med hennes seks barn. Den minste var bare fire år og den eldste 14. Jeg prøvde så godt jeg kunne å berolige henne, og lovet at vi skulle ta vare på barna hennes.

Den minste fikk plass hos en familie i nærheten av hjemmet. Fire barn fikk plass på vår skole og en fikk lærlingplass i snekkerverkstedet. Da huset familien bodde i var falleferdig, fikk jeg en mann fra Norge til Kenya for å bygge et nytt .

Sist vi var i Nairobi møtte vi eldstemann igjen. Han var velstelt og glad da han møtte oss. Han hadde fått fast jobb som snekker og egen leilighet i Nairobi. Da jeg fortalte ham hvor fortvilet moren hans var før hun døde, rant tårene på ham og han sa det var sterkt. Nå gledet han seg til at hele familien skal samles i julen.

Dette gir oss inspirasjon til vårt arbeid og viser at DET NYTTER!

Den tidligere gategutt Fredrick Marwu ble beste elev i 8. klasse og skal nå ta avgangseksamen.

Rektor Geoffrey Ougi, på Jan's Senior Academy er en både dyktig og hyggelig leder.

Den videre gående skolens internat er halvferdig. Her vil man få plass til 256 elever. Jan Kristensen håper på tilskudd fra NORAD og hjelp fra butikken i Bamble.

Fire av de seks søsknene som mistet sin mor av aids. Eldstemann Victor Omondi som vil bli snekker stiller opp sammen med Dorine Awino, Risper Atieno og minstemann Michael Mutua. De tre siste i sine skoleuniformer.

Julebutikk for Gatebarn i Kenya

Vi har passert 430.000 fra 1. juni. Har hatt åpent tre dager i uken frem til oktober. Vi gjenåpner 24. november med en annerledes julebutikk. Vi jobber sent og tidlig nå. Mange er i sving med julebakst, strikking og sying. Utvalget er blitt bra takket være god innsats fra de mange engasjerte fra hele Østlandet og også en gjeng vi har på Vestlandet. Det er blitt en kjempekose-

lig butikk så nå gleder vi oss til å åpne igjen med kaffe, gløgg og kaker.

Ellers har vi vært på Kiwanis i Porsgrunn og hentet kr. 25.000,- og i morgen (19) skal vi til Kiwanis i Bamble og etter ryktene er summen den samme. Ha det bra igjen.

Rydd opp i ditt rot

Jeg hadde vært på besøk hos en av mine døtre i Danmark. (Hva er det med disse danske guttene?) Hun hadde kjøpt en interessant bok: "Rydd opp i ditt rot!" Ettersom jeg er av den nysgjerrige sorten og "altspisende" når det gjelder bøker, ble mitt opphold der også et studium av dette budskapet: Rydd opp! Og vi fikk mange herlige diskusjoner om hva dette egentlig innebar.

Hjemmerot

Vel hjemme hos meg selv fikk tanken om "rot" konsekvenser. Boder og skuffer og skap ble endevendt. Ting og tang ble kastet, gitt bort eller solgt. Klær som jeg ikke hadde brukt de siste årene fikk jeg transportert til Fretex. Noe av denne min garderobe hadde jeg jo bare "gjemt på" - fordi det var så "fint". Jeg oppdaget at ikke var det fint lenger, og ikke passet det meg heller.

Jeg fikk et brutalt møte med "ekornet" Ingeborg: Hva hadde jeg ikke samlet på! Jeg kunne jo få bruk for det...

Jeg kom så i tanker om den unge piken som en gang kom med følgende kommentar:

- Gamle folk har ikke skjont at siste verdenskrig er slutt!
Hun har nok noe rett - slik det er med de fleste påstander. Det er et snev av sannhet i det meste - og i hvert fall sett fra vedkommende persons ståsted.

I dette mitt rot, fant jeg ting som det er "kjekt å ha" - og som jeg faktisk trenger.

Denne tanken om rydding har gjort noe med rommene mine og møbleringen min også. Når jeg nå ser meg rundt, har alt jeg er omgitt av en viktig historie som gir meg glede og ro. Tingene passer sammen - og de passer meg, gammelt og nytt i et herlig "rot - med "that slight disorder which makes it a home". Mine barns "gjøremammagladpresanger" - innrammede barnebarntegninger - mammas engler - pappas fiolin - bestemors stoler - -

Kineserne har jo dette med innredning som ren vitenskap - Feng shui - og kort sagt går det ut på å skape balanse og harmoni i rom, gjerne med grønne planter her og der. (Hvis en nå - som jeg - ikke er en sånn "plantedreper", da)

Skrothaug - jeg?

Nå er det slik at jeg rent fysisk er bare "rot" også - med et skrog som er moden for skraphaugen - men neppe med vrakpant. Vrak? Rett nok er lakken noe skrubbete og med rustflekker - ledningsnett mangler isolasjon - startmotoren fungerer dårlig - batteriet er det vanskelig å lade opp og det holder dårlig - polstringen i setene er temmelig slunkent - egnet drivstoff er vanskelig å finne, og fordøyes dårlig. Lekkasjer i tank og rør er det også. Type "gått ut på dato". Altså var det også her et rot jeg måtte rydde opp i!

Så kom jeg i tanker om en familie, der mannen samlet på veteranbiler. Stuen i deres hus var bygget rundt en veteranbil! Den skulle ikke kjøres lenger, men den var vakkert rød-lakkert, forniklingene skinte.

Å skrive er en enetale

som et ensomt hjerte fører - med et nesten lønning håp - om at noen hører- - -

I mine beste stunder setter jeg altså i stand mitt fysiske jeg, som om jeg er en veteranbil - og som sådan verdifull. Det ligget store penger i veteranbiler, gjør det ikke?

Men tro meg - dette er atskillig vanskeligere enn å rydde i skuffer og skap - dette er en daglig kamp for en som er kronisk muskelsvekket syk - og med smerter som sliter en i stykker.

Indre rot

Hva med indre rot? Kaoset i tanker og følelser? Går det an å rydde her? Her finner vi det som er verst, tyngst - spesielt om nettene, når lille Ole med paraplyen ofte ikke kommer. Depresjonene står i kø for å slippe til, og tanker er vanskelig å styre, følelser enda verre.

I mitt hjemlige "bibliotek" har jeg utallige bøker om akkurat dette, uten at noen av dem har gitt meg løsningen på denne saken. Kanskje lar det seg ikke løse. Kanskje er det her vi finner kjernten til selve livet. Forbindelsene mellom tanker og følelser, mellom venstre og høyre hjernehalvdel. Daglig oppdage hvordan glade, positive tanker skaper gode følelser og produktivitet - for så å oppleve det motsatte.

Forøvrig liker jeg ikke lenger ordet "positiv" - ikke utsagn

som "det er i oppoverbakke det går oppover" eller "det du ikke dør av lærer du av".

Her er en jungel av kloke ord og utsagn. Alt er greit nok for alle dem som på en måte står utenfor - eller kan se tilbake på noe som er gjennomlevet. Men å si disse tingene til en person som er "kroniker", og som vet at han eller hun bare blir dårligere uansett hva som gjøres, blir et hån, selv om det er aldri så godt ment.

Ikke hjelper det noe særlig at folk sier "du ser så godt ut" heller, når jeg har det som verst. Utaknemlig nok tenker jeg da, at det er da for søren (unn-skyld!) ikke i ansiktet mitt jeg er sjuk!

Tilfredshet

Jeg ser meg rundt i hjemmet mitt, det gjør meg godt. Jeg setter på meg et yndlingsplagg - (det er fremdeles nok igjen i skapet mitt) det gjør meg glad. Jeg vifter litt med de hullete vingene mine - grer mitt hvite hår, og går ut på min lille veranda. Der ser jeg Norges vakreste, hvite rådhus, som spiller timeslagene fra tårnet sitt. De spiller bare for meg. Jeg kan velge den tanken, og den gjør meg godt. Det gjør godt å se på det gule høstløvet. Vet du, det er bedre å gå tur i gult løv enn å bla i gule sider.

Søren Kierkegaard har jo sagt det så fint: "Der finnes intet problem som er så stort at du ikke kan gå det av deg. Bare gå, så går det nok." Så jeg går, mens jeg ennå er i stand til det. Jeg har bare denne ene dagen. Hvordan den blir, vet jeg ingenting om. Men jeg "har ryddet opp i mitt rot" så godt jeg kan - rundt meg og for mitt fysiske jeg - og om dagen blir en trist dag for sjela

mi - så har den behov for å gråte i dag. Jeg må la meg selv få lov til å sørge innimellom. Over alt det som er tatt fra meg og over tapene som kommer. Men jeg synes det er det vanskeligste av alt. Jeg skal jo liksom være en effektiv, kjapp kloning av "snill, flink pike og kjekk og grei gutt" - helt tåpelig, så klart.

Hver morgen forsøker jeg meg med et ord for dagen, som jeg kan holde fast på i mitt rotete hode gjennom alt dagen vil bringe. Uansett hvor vi er og hvordan vi har det, og tar det, er hver dag ny og spennende. "Det er mange måter å leve på", sier min sønn, og det har han rett i. Enhver må finne sin måte. Livet er vårt eget ansvar.

Dagens ord:

Vær tålmodig. La tingene komme til deg.

Jeg føler meg litt latterlig, når jeg rister på mine kinesiske spådomspinner, og plukker ut den som skiller seg ut. Nummeret på pinnen gir meg en side i en vakker liten bok, der et orakel gir et svar på det jeg spør pinnene om. Idiotisk, ja, sikkert, men det passer for meg akkurat nå, fordi sjela mi er sår og gråter, og det er "rot å rydde opp i", i hodet mitt og i sjela mi.

Om du som leser dette har noe rot å rydde opp i, vet jeg ingenting om, Men har du noe, så rydd - og gjør det på din måte.

Mitt hjarta har vore i livets strid, og mangt eit sår har det fenge; det låg sjukt og sårt i so mang ei rid, men enda det har til denne tid frå leiken med livet gjenge.

Men ær på ær etter sår på sår det er på hver einast' sida, og opp det brjota kvar evig vår, når lauvet spretter og isen går og gauken gjeler i lia.

Men blomer bløma i desse ær, og blømande blom er tåret. Det soleis også med jordi er; når regn og dogg ho frå himlen fær så veksa blomar i såret.

Asmund Olavsson Vinje

Sårfluene

For så til slutt å ta med "rotet" rundt oss - mennesker vi er omgitt av - da er det viktig å holde seg unna "sårfluene". Det er jo ingen strafferammer for dem som skader sjeler. Vi må passe på sårene sjela vår har fått, slik at det kan vokse blomster der.

Lykke til med et liv uten rot - med livets blomstring.

Hilsen Ingeborg.

Midt oppi alt jeg har "å rydde opp i livet mitt," finnes det 8 juveler som skinner mot meg - og som jeg kan være der for, og som gir meg stor glede: Mine barnebarn. Her er jeg på besøk i barnehagen til ett av de yngste; Victoria.

Kriser i helsevesenet i hele landet

De tillitsvalgte ved Stokmarknes sykehus er lei utsettelsene for bygging ved Stokmarknes sykehus. - Vi kan ikke godta ytterligere utsettelse av forprosjektet, sier de. I et brev tidligere i år til Helse Nord, ved direktør Lars Vorland, skriver 13 tillitsvalgte ved sykehuset i Vesterålen under på et brev som i sterke ordelag slås fast at 23 år med forprosjektering er nok.

23 år med utsettelse

- Vi forventer nå at styrevedtaket fra 2004 følges opp og at nytt sykehus på Stokmarknes kan stå klart i 2011/2012, sier de tillitsvalgte. For etter styremøtet i 2004 besøkte adm. direktør Lars Vorland Stokmarknes sykehus og lovet ledere, tillitsvalgte og kommunepolitikere at forprosjektet skulle fullføres innen 2007, og at nybygget skulle stå klart i 2011, påpeker de sykehusansatte.

- Dersom det nå er absolutt nødvendig å bremse noen prosjekter, så anmoder vi med dette

Helse Nord om å vurdere oppbremsing av andre prosjekter, understrekes det fra sykehuset på Stokmarknes.

I tillegg til argumentet om den tiden som nå er gått, har de ansatte ved sykehuset en rekke forhold som etter deres mening gjør at det er på høy tid å sette fart i utbyggingsplanene:

- Medisinsk avdeling har et årlig gjennomsnittlig pasientbelegg på rundt 108 %. Korridoren er nærmest blitt et "pasientrom".

- Eget rom cytostatikabehandling - kreftmedisinering - har ikke avdelingen ledig areal til.

Pasientene må derfor henvises til nisjen i korridoren eller dagligstuen, der de får denne behandlingen.

- Isolatrom finnes ikke. Smittepasienter isoleres på enkeltrom.

- Sanitæranlegget på sengepostene er akkurat som det var da huset ble bygget i 1952. Og kapasiteten på dette anlegget er i tillegg altfor liten.

- Brannsikringen holder på langt nær mål, målt etter 2007-standard.

- Ventilasjonsanlegget tilfredstilte kravene i 1952. Det gjør det ikke i dag.

- Nødstrømsaggregatet kan ikke levere strøm nok til å dekke dagens behov i avdelingene. Aggregatet kan kun levere strøm til de absolutt mest primære og livsviktige behovene, mener de sykehusansatte.

Av hensyn til pasienter, befolkningen i Vesterålen og arbeidsmiljøet for de ansatte, kan vi ikke godta ytterligere utsettelse av forprosjektet, skriver de tillitsvalgte i avslutningen av sitt brev.

Ullevål universitetssykehus satser stort på organdonasjon

Ullevål bedrer rutinene ved organdonasjoner. Nye prosedyrer trer i kraft 1. desember

Styreleder Gisle Nødtvedt

Ullevål er det sykehuset i landet som utfører flest organdonasjoner. I år er det gjennomført donasjoner fra 28 pasienter.

Seksjon for organdonasjon

- Ullevål har, som det største traumesykehuset i Norge, et spesielt ansvar for organdonasjoner, sier divisjonsdirektør Terje Dybvik i Akuttdivisjonen. - Vi arbeider kontinuerlig for å bedre organiseringen og sikre en enhetlig praksis. Vi har derfor opprettet Seksjon for organdonasjon, og utarbeidet nye sykehusovergripende prosedyrer. Seksjonen skolerer og sertifiserer leger og sykepleiere som jobber med organdonasjon.

Livreddende behandling

Ullevål anser organdonasjon som livreddende behandling, sier Terje Dybvik, og understreker at sykehusets mål er å komme på høyde med Spania, som i dag er best på organdonasjon i Europa. Norge trenger flere donorer og Helse- og sosialminister Sylvia Brustad uttalte

tidligere i høst at Regjeringens mål er å øke antall organtransplantasjoner med 150-200. Det vil bli mer enn en dobling fra dagens antall.

Fantastisk innsats

Styreleder i Stiftelsen Organdonasjon, Gisle Nødtvedt, mener Ullevål gjør en fantastisk innsats i arbeidet for organdonasjon. - Vi vil berømme Ullevål for en fantastisk innsats i år, og ser veldig positivt på planene for en videre satsning og utvikling. Det er viktig med et sterkt fokus på dette, og Helseministeren har da også satt et veldig ambisiøst mål, sier han.

FAKTA OM ORGANDONASJON

Ingen vet hva morgendagen bringer.

Hvert eneste år opplever mange familier at en av de nærmeste blir alvorlig skadet i en ulykke eller blir rammet av hjerneblødning eller blodpropp. Hvis ikke livet kan reddes kan det bli spørsmål om donasjon. Da vil legen spørre de pårørende om de kjenner den avdødes holdning til donasjon, og be om tillatelse til å bruke hans/hennes organer for å redde andres liv.

Det er de pårørende som må svare på vegne av den avdøde. Det er et standpunkt du har tilkjennegjort skriftlig eller muntlig som skal gjelde. Derfor er det viktig at du informerer dine nærmeste om ditt standpunkt mens du lever. Da slipper de å ta avgjørelsen på dine vegne. En donor kan redde flere liv. Vi har alle syv organer å kunne gi bort: hjerte, to lunger, to nyrer, lever og bukspyttkjertel. Det er i prinsippet ingen aldersgrense for donasjon.

FFOs Kongress ber penger følge ord

Krever øremerkede midler til habilitering og rehabilitering.

FFOs Kongress, som var samlet på Gardermoen 23.-25. november, ber Stortinget bevilge øremerkede midler til habilitering og rehabilitering i 2008. Kongressen krever også at Stortinget bidrar til at det legges frem en forpliktende økonomisk opptrappingsplan som kan sikre realisering av den nasjonale strategien for habilitering og rehabilitering for perioden 2008-2011.

Margaret Sandøy, leder for FFO.

- Til tross for at den lenge etterlengtede nasjonale strategien nå er lagt fram, har Regjeringen ikke latt penger følge ord i Statsbudsjettet. Dette må Stortingets Helse- og omsorgskomite endre på før de avgir sin innstilling 3. desember, sier Margaret Sandøy Ramberg som ble gjenvalgt som leder i FFO på Kongressen.

Innenfor habiliterings- og rehabiliteringsfeltet har vi fra funksjonshemmedes organisasjoner lenge levd med mange brutte løfter. Mange kommuner oppfyller ikke sin lovpålagte plikt til rehabilitering, en oppgave de har hatt siden 80-tallet. Tjue år er gått siden den første nasjonale helseplanen lofte å gjøre rehabilitering til et satsingsområde. Stortinget har etter dette behandlet tre stortingsmeldinger med løfter om handling.

- Nå må tiden for løftebrudd være over. Funksjonshemmede med behov for rehabilitering og habilitering må nå få sin rettmessige andel av helseressursene, sier Margaret Sandøy Ramberg som også legger til at

arbeidsrettet rehabilitering må bli en integrert del av satsingen.

FFO er fornøyd med at strategien inneholder tiltak for økt brukermidvirkning. Videre er det positivt at man i strategien ønsker å styrke egenrehabiliteringen ved hjelp av likemannsarbeidet, og lærings- og mestringssentrene. FFO er også glad for at strategien tar høyde for å utarbeide en handlingsplan som skal følge opp "Strategiplan Habilitering av barn" i tillegg til egne tiltak for ungdom og overgang fra barn til voksen.

- Skal dette bli mer en fine ord må det bevilges mer penger. Det er umulig å skjønne hvordan rehabilitering og habilitering skal "bli det neste store satsingsområde i helsesektoren" slik Stortingets helse- og omsorgskomite har uttalt, uten en eneste ekstra krone i satsing, sier Ramberg.

Den nasjonale strategien sier heller ingenting om dagens udekkede behov for habilitering og rehabilitering og den beskriver ikke hvordan en vil handle

for å nå Regjeringens eget mål om at alle som trenger det skal få habilitering og rehabilitering.

- Det er derfor FFO nå ber om en forpliktende økonomisk opptrappingsplan som kan sikre realisering av den nasjonale strategien for habilitering og rehabilitering for perioden 2008-2011, avslutter Ramberg.

Psykisk syke uten hjelp

I en ny rapport slår Helsetilsynet fast at tjenestene til mange alvorlig psykisk syke er utilstrekkelige. Selv om kapasiteten på behandling har økt, har det ikke vært en økning i kompetanse og tilgjengelighet. Helsedirektør Lars E. Hanssen er bekymret for de alvorligst syke.

Helsetilsynets rapport viser at tilbudene til de yngste og de eldste er utilstrekkelige, og at det i mange kommuner er for dårlig kompetanse om barn og unge med psykiske problemer. Men

Helsetilsynet er også bekymret for andre grupper: Brukere med store og sammensatte behov, som rusmisbrukere med psykisk lidelse, innvandrere, flyktninger og flere andre grupper.

- Mange kommuner strever med å rekruttere og beholde personell, og med å organisere et faglig forsvarlig tilbud til en svært ulikeartet gruppe, sier helsedirektør Lars E. Hanssen.

Helsetilsynet har oppsummert erfaringer fra tilsyn som er gjennomført i 2005 og 2006.

Tjenestene til mange av dem med psykiske lidelser som trenger det mest omfattende tilbudet, er fortsatt utilstrekkelig og ikke tilpasset behovene. Dette skjer til tross for betydelig styrking av tjenestetilbudet de siste årene. Det bør derfor vurderes om virkemidlene er gode nok, mener tilsynet.

Helsedirektøren er spesielt bekymret for at det er store udekkede behov for boliger for mennesker med psykiske lidelser.- Dersom noen går glipp av de tjenestene de har behov for

fordi de ikke har en bolig, er dette noe vi ser som svært alvorlig, sier Hanssen.

- Helsetilsynet mener derfor det bør vurderes å styrke reguleringen av kommunenes plikt til å skaffe bolig gjennom rettighetsfesting, sier helsedirektør Lars E. Hanssen.

Vi takker alle våre annonsører for god støtte i hele 2007 som er til god hjelp i vårt viktige rehabiliteringsarbeide.

<p>TRYGG TRAFIKK Værftsg. 7, 1511 MOSS Tlf. 815 22 000</p>	<p>Huseiernes Landsforbund Oslo og Akershus Fred Olsens g 5 0152 OSLO Tlf. 22 41 31 00</p>	<p>Plankontoret A/S Ringv. 26, 9300 FINNSNES Tlf. 77 84 02 99</p>	<p>Kragerø kommune Enhet skole 3791 KRAGERØ Tlf. 35 98 62 00</p>	<p>Kloppen LAMELLTRE as 2850 LENA Tlf. 61 16 07 88</p>	<p>VIK VERK A.S 6893 VIK I SOGN Tlf. 57 69 86 50</p>	<p>Bodø Industri A/S Snekkerv 3, 8004 BODØ Tlf. 75 54 21 00</p>	<p>Sør-Fron Regnskapskontor BA 2648 SØR-FRON Tlf. 61 29 64 44</p>				
<p>norpart as Haraldsv 5 1470 LØRENSKOG Tlf. 67 12 12 11</p>	<p>TOYOTA KVALITET HELE VEIEN Industriv 1 A, 1400 SKI Tlf. 64 91 78 00</p>	<p>SOLVASK - en ren fornøyelse Svelvikv 81 3039 DRAMMEN Tlf. 32 83 19 85</p>	<p>Coop Korgen Sentrumsv. 25 8646 KORGEN Tlf. 75 19 76 66</p>	<p>Regnskap Sjeten as GI Riksv. 333 3055 KROKSTADELVA Tlf. 32 23 15 30</p>	<p>Siemens Installasjon 6801 FØRDE Tlf. 57 72 29 70</p>	<p>avd Trysil - Trysilekspresen Mosenden, 2420 TRYSIL Tlf. 76 11 11 11</p>	<p>Strand kommune Rådhusg 2 4100 JØRPELAND Tlf. 51 74 30 00</p>				
<p>Møre og Romsdal fylke</p>	<p>HORDALAND FYLKESKOMMUNE</p>	<p>A/S OSLO BREMSESERVICE KONGHELLEGT. 3 - Tlf. 22-3179 30</p>	<p>Granhøi Alderspensionat 2750 GRAN Tlf. 61 31 30 10</p>	<p>H. O. Ringdahl's Eftf. 2750 GRAN Tlf. 61 33 18 70</p>	<p>Moss Taxi AS Storg 23, 1501 MOSS Tlf. 06 950</p>	<p>Kjøkken og Varme AS Bråtealleen 7 2010 STRØMMEN Tlf. 63 84 51 80</p>	<p>Fylkestrafikktryggingutvalget (FTU) Møre og Romsdal Fylkeshuset, 6404 MOLDE Tlf. 71 27 41 16</p>	<p>Oppføringsavdelinga 5020 BERGEN Tlf. 55 23 90 00</p>	<p>Nordland fylke Trafikksikkerhetsutvalget www.nfk.no/nftu</p>	<p>Iveland kommune Birktevit, 4724 IVELAND Tlf. 37 96 12 00</p>	<p>Ing. H. Asmyhr A.S Hvamsvingen 10 2013 SKJETTEN Tlf. 64 83 45 50</p>

Hemnes kommune Sentrumsv. 1 8646 KORGEN Tlf. 75 19 70 00	Larvikbanken Brunlanes Sparebank 3251 LARVIK Tlf. 33 11 28 00	BYGG-Spar AS Møllebakken 15 1506 MOSS Tlf. 69 27 93 10	Regnskapsførerselskap John Sigvart Henriksen A/S Mellomv. 49 9730 KARASJOK Tlf. 78 46 74 20	Haglebu Camping 3359 EGGEDAL Tlf. 32 71 33 23	AKERSHUS FYLKESKOMMUNE Regional utvikling Schweigaardsg. 4 0185 OSLO Tlf. 22 05 50 00	Arkitekt Niils Friis Braaflaat 3630 RØDDBERG Tlf. 32 74 15 94	Domus Mega Førde Langebruv. 22 6801 FØRDE Tlf. 57 83 07 40
Fred.Olsen & Co. Fred Olsens g 2 0152 OSLO Tlf. 22 34 10 00	Sunde Trafikkskule Strandg. 5 6993 HØYÅNGER Tlf. 57 71 31 30	Polaris Electronics Stansv. 4, 0975 OSLO Tlf. 23 06 93 40	Sykehuset innlandet HF Divisjon Psykiisk helsevern 2381 BRUMUNDDAL Tlf. 62 33 30 00	Holmsens Magasin A/S Fredheimv. 3, 1087 OSLO Tlf. 22 79 09 80	Autover Bilglass AS Apenes g 16 1607 FREDRIKSTAD Tlf. 69 31 88 70 Vi skifter ruter på alle typer kjøretøyer	SØR Vesterv. 1 A/B 4809 ARENDAL Tlf. 37 02 50 00	Åmli kommune Skoleavdelinga Åmli Skole, 4864 ÅMLI Tlf. 37 18 52 00
Askim kommune Teknisk Drift Rådhuset, 1801 ASKIM Tlf. 69 81 91 00	The Chimney Pot Oslo AS Drammensv. 130 0277 OSLO Tlf. 22 13 51 70	KinoCity-Drammen kino Bragernes Torg 2 A 3017 DRAMMEN Tlf. 32 21 78 60	Nansos Trafikkselskap asa 7994 LEKA Tlf. 74 21 63 13	Eidsberg kommune Ordfører Voldensv. 1 1850 MYSEN Tlf. 69 70 20 00	Sauherad kommune Skolekontoret 3812 AKKERHAUGEN Tlf. 35 95 70 00	Tinn kommune Torget 1, 3661 RJKUKAN Tlf. 35 08 15 00	Harstad kommune Kommunehuset 9479 HARSTAD Tlf. 77 02 60 00
Frog kommune 1441 DRØBAK Tlf. 64 90 60 00 Fax. 64 90 60 01	TROMS fylkeskommune ROMSSA fylkaskasuohtkan Utdanningsetaten 9296 TROMSØ Tlf. 77 78 80 00	SPYDEBERG SPAREBANK Stasjonsg. 29 1820 SPYDEBERG Tlf. 69 83 66 00	Eid kommune Rådhusv. 11 6770 NORDFJORDEID Tlf. 57 88 58 00	Buvik Trafikksenter H. J. Dyndal A/S 7350 BUVIKA Tlf. 72 86 52 34	Renas-Polygon A/S Langstranda, 8003 BODØ Tlf. 75 54 94 90	 Det spiller ingen rolle om du berre skal på ein kort kjøretur - dersom du ikkje kjem tilbake. Hugs bilbelte Statens vegvesen	
Tvedestrand kommune 4901 TVEDESTRAND Tlf. 37 19 95 00	Viking Reiser AS Grensen 9 A, 0159 OSLO Tlf. 22 42 72 22	Virketransport Øst AS med tømmertransport som spesialitet Svartbekkv. 3 2411 ELVERUM Tlf. 62 43 55 20	FRAMNÆS MARITIME AS Langstrandv. 15 3222 SANDEFJORD Tlf. 33 42 84 00	HANDI-NORGE AS Lindebergv. 3 2016 FROGNER Tlf. 63 82 36 63	Trafikkskolesenteret AS Bårdshauag 7300 ORKANGER Tlf. 72 48 07 96		
GJENSIDIGE Gjensidige forsikring 1324 LYSAKER Tlf. 22 96 80 00	Son Kro AS Storg. 31, 1555 SON Tlf. 64 95 70 08	NAF Region Oslofjord 0609 OSLO Tlf. 22 34 14 00	Color Line www.colorline.no Tlf. 810 00 811	Øl passer ikke alltid.... Velg alkoholfritt når du skal kjøre - eller la bilen stå!!! Bryggeri- og Drikkevareforeningen www.bryggeri-ogdrikkevareforeningen.no			
Odal Grus A/S Spigsethberget 2100 SKARNES Tlf. 62 96 37 45	ØSTFOLD OLF 1628 ENGALSVIK Tlf. 69 33 91 80						

Gilde det kjennes på smaken 3103 TØNSBERG Tlf. 33 35 86 00	Marker kommune Næringsforening Storg. 60, 1870 ØRJE Tlf. 69 81 05 00
TOLLPOST GLOBE Øran Vest 6300 ÅNDALSNES Tlf. 09 300	VIANOVA Plan og Trafikk 1302 SANDVIKA Tlf. 67 81 70 00
VIKING REDNINGSTJENESTE DIN TRYGGHET PÅ VEIEN 06000 www.vikingredning.no	
AKERSHUS Jessheim.....63 92 96 00	
BUSKERUD Åmot / Modum.....32 78 48 44 / 917 49 049	
HEDMARK Trysil.....62 45 33 66	
MØRE og ROMSDAL Brattvåg.....70 20 80 20	
OPPLAND Lunner.....61 32 13 03 Lom.....61 21 19 90	
ROGALAND Stavanger.....51 53 88 88 Suldal.....52 79 74 77	
SOGN og FJORDANE Sogndal.....917 57 983 / 917 16 699	
SØR TRØNDELAG Orkanger.....72 48 19 00 / 911 30 099	
TROMS Balsfjord.....77 72 07 33	
VEST-AGDER Lyngdal.....38 33 08 00 Sirdal.....38 37 18 21	
VESTFOLD Sande.....957 80 000	

Disse kommunene bidrar for å bedre rehabiliteringstilbudet for ulykkeskadd og kronisk syke

AKERSHUS	NORD-TRØNDELAG	SØR-TRØNDELAG
Asker kommune Tlf. 66 90 90 00 www.aker.kommune.no	Fosnes kommune Tlf. 74 28 64 00 www.fosnes.kommune.no	Agdenes kommune Tlf. 72 49 22 00 www.agdenes.kommune.no
Aurskog-Høland kommune Tlf. 63 85 25 00 www.aurskog-holand.kommune.no	Flatanger kommune Tlf. 74 22 11 00 www.flatanger.kommune.no	Bjugn kommune Tlf. 72 51 95 00 www.bjugn.kommune.no
Bærum kommune Tlf. 67 50 46 50 www.baerum.kommune.no	Leka kommune Tlf. 74 38 70 00 www.leka.kommune.no	Frøya kommune Tlf. 72 46 32 00 www.froya.kommune.no
Eidsvoll kommune Oppvekst og Utdanning Tlf. 66 10 70 00 www.eidsvoll.kommune.no	Leksvik kommune Tlf. 74 85 51 00 www.leksvik.kommune.no	Hitra kommune Tlf. 72 44 17 00 www.hitra.kommune.no
Fet kommune Tlf. 63 88 61 00 www.fet.kommune.no	Levanger kommune Tlf. 74 05 25 00 www.levanger.kommune.no	Malvik kommune Tlf. 73 97 20 00 www.malvik.kommune.no
Gjerdrum kommune Tlf. 66 10 60 00 www.gjerdrum.kommune.no	Lierne kommune Tlf. 74 34 34 00 www.lierne.kommune.no	Meldal kommune Tlf. 72 49 51 00 www.meldal.kommune.no
Nannestad kommune Tlf. 66 10 50 00 www.nannestad.kommune.no	Mosvik kommune Tlf. 74 06 45 20 www.mosvik.kommune.no	Melhus kommune Tlf. 72 85 80 00 www.melhus.kommune.no
Nes kommune Tlf. 63 91 10 00 www.nes-ak.kommune.no	Namsos kommune Tlf. 74 21 71 00 www.namsos.kommune.no	Roan kommune Tlf. 72 51 00 00 www.roan.kommune.no
AUST-AGDER	Nærøy kommune Tlf. 74 38 26 00 www.naroy.kommune.no	VESTFOLD
Bykle kommune Tlf. 37 93 85 00 www.bykle.kommune.no	Stjørdal kommune Tlf. 74 83 35 00 www.stjordal.kommune.no	Sande kommune Tlf. 33 78 70 00 www.sande-ve.kommune.no
BUSKERUD	NORDLAND	ØSTFOLD
Ringerike kommune Tlf. 32 11 74 00 www.ringerike.kommune.no	Grane kommune Tlf. 75 18 22 30 www.grane.kommune.no	Hvaler kommune Tlf. 69 37 50 00 www.hvaler.kommune.no
Kristiansund og Frei kommune Tlf. 71 57 40 10 www.kristiansund.kommune.no	Randaberg kommune Teknisk Drift Tlf. 51 41 41 00 www.randaberg.kommune.no	Rakkestad kommune Tlf. 69 22 55 00 www.rakkestad.kommune.no
Neset kommune Tlf. 71 23 11 00 www.neset.kommune.no	Time kommune Tlf. 51 77 60 00 www.time.kommune.no	Våler kommune Tlf. 69 28 91 00 www.valer-of.kommune.no
Smøla kommune Tlf. 71 54 46 00 www.smola.kommune.no		
Tingvoll kommune Tlf. 71 53 24 00 www.tingvoll.kommune.no		
Ålesund kommune Tlf. 70 16 20 00 www.alesund.kommune.no		

Hvorfor Bil Pluss lotteriet har valgt Toyota?

Støtt vårt viktige arbeide.

Kjøp BilPlus lodd ved å ringe vårt lotterikontor,
tlf. 64 97 46 40.

Samtidig som du støtter vårt viktige arbeide kan du vinne:

Bil – Toyota Yaris verdi 180.000,-

Cruise med Hurtigruten
verdi 60.000,-

Penger:
En vinner 250.000,- 50 vinner 1000,-

Vingreise verdi 15.000,-

Flott hjemmekinoanlegg

Innholdsrik turpakke

Koselig oljelampe

Jo, fordi Toyota har noen av verdens mest driftssikre biler og det er Toyotas fremste utfordring å bygge resirkulerbare biler med null utslipp i årene som kommer. Bil Plus lotteriet har delt ut 102 gevinstbiler siden starten!

Toyota har inngått et samarbeide med Norsk Luftambulans. Et samarbeide som har blitt lagt merke til, og nå er de nominert til sponsorprisen.

Norsk Luftambulans
Nominert til sponsorprisen Norsk Luftambulans er nominert i klassen "Årets sponsorobjekt" for samarbeidet med Toyota Norge.

- Det er veldig morsomt å bli nominert. Det betyr at den samarbeidsformen som Toyota Norge og Norsk Luftambulans har funnet fram til, fungerer, sier

markedsjef Wanja Sanfelt. Norsk Luftambulans er nominert sammen med ekstremsportveko og Høvefestivalen om å bli årets sponsorobjekt.

Sponsorprisen
Antall bidrag til Sponsorprisen, – Sponsor- og Eventforeningens uformelle norgesmesterskap innen sponsor og eventarbeid -, er rekordhøyt i år. Mer enn 55 bedrifter

har sendt inn sine prosjekter på eget initiativ, etter at

alle sponsorer, idrettslag, lag og foreninger, kulturinstitusjoner og eventoperatører er invitert til å sende inn sine bidrag.

Styreleder i Sponsor- og eventforeningen, Lars Martin Kaupang sier at en av de tydeligste trendene er en endring i markedsandeler fra idrett til humanitære prosjekter, events og festivaler samt sosiokulturelle aktiviteter.

SPOT-arrangementet
Vinnere kåres på SPOT-arrangementet.

Begge deler - og mer Ofte setter debatten om bærekraftig mobilitet, - utviklingen av den optimale miljøbilen - et bedre miljø opp mot økonomisk og industriell vekst. Mange tenker: Du kan bare ha det ene eller det andre, ikke begge deler. Det ligger i Toyotas natur å jobbe hardt når de blir konfrontert med slike utfordringer, forsøke å oppnå begge deler og mer!

Nullutslipp
Mer enn 180 millioner biler brukes i dag på de europeiske veiene og gir bevegelsesfrihet til bilførere med ulike behov. Samtidig forbindes bilkjøring i stor grad med den skadevirkningen den har på jordens økosystem - det være seg global oppvarming, drivhusgasser, smog, støy og forurensning på våre fyllplasser. I de senere årene har bilindustrien gjort store framskritt når det gjelder å redusere bilenes skadevirkninger på miljøet.

Målsettingen er Nullutslipp.